

Sluttrapport etter deltakelse i Finanstilsynets regulatoriske sandkasse for fintech - R8Me

**Utvikling av metode for automatisk bærekraftsmåling
av små- og mellomstore bedrifter**

8. mai 2023

Innholdsfortegnelse

1. Innledning.....	3
1.1 Sandkassens formål	3
1.2 Motivasjon for å delta i sandkassen	4
1.3 Mål.....	4
1.4 Risikofaktorer	5
2. Organisering	5
2.1 Parter og roller	5
2.2 Gjennomføring	8
2.3 Minimum Variable Product, MVP.....	8
2.4 Versjon 1.0.....	8
3. Resultat.....	9
3.1 Resultat datatilgang.....	9
3.2 Resultater mål- og suksesskriterier	9
3.3 Suksessfaktorer	10
4. Behov for nasjonal datadelingstjeneste.....	11
5. Forskningsresultat	11

1. Innledning

R8Me har i perioden august 2022 til mars 2023 deltatt i Finanstilsynets regulatoriske sandkasse. Målet har vært å utvikle en løsning for automatisert måling av bærekraft i foretak der både foretaket selv og dets interessenter kan se resultat av og status på foretakets arbeid med økonomiske, sosiale og miljømessige forhold. Løsningen vil i hovedsak være rettet mot små og mellomstore foretak og tar utgangspunkt i et sett med definerte nøkkelindikatorer. Metoden skal i størst mulig grad benytte tilgjengelig data fra etablerte systemer og registre. EUs taksonomi har vært basis for prosjektet.

Arbeidet i Finanstilsynets regulatoriske sandkasse har resultert i en markedsklar plattform for bærekraftsmåling av små og mellomstore virksomheter. Prosjektet omfatter utvikling av metodikk, rapport, måltall og avklaring av begrensninger knyttet til bruk av data.

Prosjektet har vært preget av trygge rammer og sparring mellom R8Me, Finanstilsynet, kunder og andre interessenter. Det har vært et godt samarbeid med Finanstilsynet, engasjerte deltakere og observatører. Alle deltakere har bidratt med kunnskap, erfaringer og meninger. Prosjektets utvikling fra søknadstidspunkt til ferdigstilling av rapport, er oppsummert i denne tabellen:

Status	Ved søknad	Høst 2022	Vår 2023
Metode versjon	1.0	3.0	4.0
Plattform	under bygging	MVP	Versjon 1.0
Antall rammeverk forankret	2 SDG, ESG	4 SDG, ESG, GRI, NSRS	5 SDG, ESG, ESRS, GRI, NSRS
Antall indikatorer	63	72	85
Automatiske indikatorer	0	26	26
Del automatiske indikatorer	0	26	39
Manuelle	63	20	20
Fremtidige	0	12	2
Avledete prosjekter	0	1	2

Det har vært avgjørende for resultatene at arbeidet ble utført over en periode på 12 måneder, parallelt med utvikling. Dette har gitt arbeidet tid til modning og justering, noe som igjen resulterte i endring av forretningsmodell og en markedsstilpasset plattform som er forankret i SDG¹, ESG, ESRS², GRI³, NSRS⁴ samt to mulige forretningsmuligheter utenfor R8Me.

1.1 Sandkassens formål

I den regulatoriske sandkassen får virksomheter mulighet til å prøve ut nye, innovative produkter, teknologier og tjenester under oppfølging av Finanstilsynet, herunder få vurdert hvilke tillatelser som kreves.

Formålet med sandkassen er å:

- bidra til at innovative virksomheter får økt kunnskap om regelverket
- bidra til økt teknologisk innovasjon og flere nye aktører

¹ [https://www.undp.org/sustainable-development-goals#:~:text=The%20Sustainable%20Development%20Goals%20\(SDGs\)%2C%20also%20known%20as%20the,p eople%20enjoy%20peace%20and%20prosperity.](https://www.undp.org/sustainable-development-goals#:~:text=The%20Sustainable%20Development%20Goals%20(SDGs)%2C%20also%20known%20as%20the,p eople%20enjoy%20peace%20and%20prosperity.)

² <https://esrs.eu/>

³ <https://www.globalreporting.org/>

⁴ <https://www.nsrs.eu/>

- bidra til å øke Finanstilsynets forståelse av nye teknologiske løsninger i finansmarkedet

Opptak i den regulatoriske sandkassen innebærer ikke en godkjenning eller kvalitetsvurdering av produktet, teknologien eller tjenesten⁵.

1.2 Motivasjon for å delta i sandkassen

R8Me søkte opptak i den regulatoriske sandkassen for å:

- Kartlegge behov for tilgang til nødvendige kilder og avdekke manglende datakilder for gjennomføring
- Bidra til å utvikle systemer og metoder som gjør at virksomheter kan måle bærekraft automatisk
- Bidra til at foretak kan synliggjøre sin bærekraft på et identisk indikatorsett med globalt gyldige, etterprøvbare og objektive data på tvers av sektorer
- Bidra til objektiv informasjon til investorer og andre interessenter
- Bidra til effektiv utførelse av fremtidig undersøkelsesplikt hos foretak med konsesjon
- Bidra til økt teknologisk innovasjon innen bærekraft
- Bidra til økt kunnskap om bærekraftig virksomhetsstyring
- Bidra med informasjon for å rette investeringer inn på bærekraft og på de områdene der det er mest å hente

1.3 Mål

R8Me's mål var å utvikle en ren digital plattform for automatisk bærekraftsmåling av små- og mellomstore virksomheter. Plattformen skulle videre kunne tilpasses nye lovkrav som vil komme med taksonomien og andre relevante rammeverk. Det var et mål at prosjektet skulle avklare spørsmål knyttet til:

- Regulatorisk avklaring rundt bærekraftsmåling av små- og mellomstore foretak, med utgangspunkt i regelverk på Finanstilsynets ansvarsområder.
- Detaljeringsnivå på kvalitetskontroller av mottatt dokumentasjon som tilfredsstillende undersøkelsesplikt.
- Vår metodes tilnærming og indikatorer med krav til detaljeringsnivå.
- Relevans av øvrige rammeverk, herunder sammenstilling og tolkning av disse
- Hvordan vår metode kan bidra til automatisering av bærekraftsmålinger.
- Om det er ønskelig for relevante myndighetsorgan, f.eks. Mattilsynet, Arbeidstilsynet og Miljødirektoratet mv., å delta i vurdering av indikatorer.
- Om det er mulig for oss/vår metode å få enkel og automatisert tilgang til tilgjengelige data hos ulike myndighetsorgan.

Tilhørende suksesskriterier:

- Etablere et robust og generalisert indikatorsett for bærekraftsmåling.
- Utvikle automatisk verktøy for bærekraftsmåling som dokumenterer etterprøvbare resultater.
- Utvikle løsning for automatisk tilgang til objektivt dokumenterte relevante data.
- Gi interessentene i bærekraftsmålingene/bærekraftsertifiseringen utvidet innsyn i virksomheters arbeid med økonomiske, sosiale og miljømessige forhold.

⁵ <https://www.finanstilsynet.no/tema/fintech/finanstilsynets-regulatoriske-sandkasse/>

- Tilføre økosystemet rundt små- og mellomstore foretak et automatisk verktøy for virksomhetsgjennomgang for de tre bærekraftdimensjonene.

Ambisjonen for prosjektet var at en bærekraftsmåling på R8Me's plattform skulle ha legitimitet og gyldighet også internasjonalt ved at målingene baseres på objektivt konstaterbare fakta hentet inn på et globalt akseptert indikatorsett.

1.4 Risikofaktorer

Følgende risikofaktorer var identifisert før arbeidet med prosjektet startet:

- At R8Me ikke får tilgang til all relevante eksisterende data/informasjon som ligger i ulike tilsyns- og rapporteringsorgans register/datalager.
- Manglende eller mangelfulle lovhjemler kan føre til at foretak oppfatter slike bærekraftmålinger som ressurskrevende og unødvendige. Lovhjemlet plikt for oppdragsgivere til å bærekrafts-sertifisere potensielle leverandører vil medføre endret innstilling.
- Det er utfordrende at lovverket er lite konkret. Lovregler er ikke tilpasset små og mellomstore foretak og at lovverket er åpent for at foretaket selv kan velge indikatorer og målemetode. Bærekraft beskrives kvalitativt – ikke basert på objektivt konstaterbare data.
- At indikatorsettet for målingen blir for detaljert.

2. Organisering

2.1 Parter og roller

Prosjektet var organisert i en arbeidsgruppe og en prosjektgruppe. Prosjektgruppen hadde ansvar for overordnet koordinering og debriefing av resultater. Arbeidsgruppen hadde ansvar for detaljerte vurderinger og regulatoriske avklaringer.

Prosjektgruppe	
Deltakere	<ul style="list-style-type: none"> - R8Me AS - Finanstilsynet
Oppgaver	<ul style="list-style-type: none"> - Forberedelser - Koordinere prosjektet - Forberede, formulere og distribuere problemstillinger til workshop med arbeidsgruppen - Samle og gjennomgå resultater fra workshops - Skrive sluttrapport
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> - Avklaring deltakere og seksjoner - Introduksjonsmøte (alle parter) - Løpende dialog og koordinering (alle parter) - Formøte med arbeidsgrupper før workshop (R8Me) - Orienterer om resultater fra workshop (Finanstilsynet) - Debrief (Finanstilsynet) - Skrive sluttrapport (R8Me)

Arbeidsgruppe	
Deltakere	<ul style="list-style-type: none"> - Finanstilsynet - R8Me AS - Regnskap Norge - Nidaros Sparebank - Brønnøysundregistrene - SUM AS /AIDER - Høvding Eiendom AS - ACO Anlegg AS - Folkeinvest AS - Skalar AS - Gjensidige ASA
Oppgaver	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennomgå materiell i forkant av workshop - Diskutere problemstillinger og temaer i workshop - Evaluere metode /verktøy - Konkretisere eksisterende og fremtidige rammeverk
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> - 6 halvdagers workshops hos Finanstilsynet

Prosjektet har hatt 25 deltakere fra 11 virksomheter som representerer tilsynsmyndighet, fintech, fagorganisasjon, bank, forsikring, verdipapirforetak, eiendom, maskinentreprenør og regnskap. Fra Finanstilsynet deltok medarbeidere fra seksjoner som har tilsynsansvar for:

- revisjon og regnskap
- verdipapirforetak
- prospekter og finansiell informasjon
- fond og kollektive investeringer
- små og mellomstore banker
- makro

Parter	Roller	Deltakere
Finanstilsynet	Mentor, med bredt faglig perspektiv Delta i prosjektgruppe Delta i arbeidsgrupper Regulatoriske avklaringer Datatilgangsavklaringer	Johan Aasen, Lene Sæbø Serck, Morten Reinhardt Nordeide, Knut Eeg, Marianne Elind Skaane, Matias Trygsland, Geir Ormeseth, Unni Persson Moseby
R8Me AS	Lede workshops og prosjekt på vegne av R8Me AS Delta i prosjektgruppe Delta i arbeidsgrupper Skrive sluttrapport	Ingvild Nistad, Ellinor Grytten, Kamilla L Vågaen, Ole Helge Haugen
Nidaros Sparebank, Banksjef, var Norsk representant i European Bank Assosiation	Delta i arbeidsgrupper	Bjørn Riise, Nidaros Sparebank
Brønnøysundregistrene	Delta i arbeidsgrupper workshop 3 og 6	Svein Erik Grønmo, BRREG Kåre Knutsen, BRREG Audhild Bang Rande, BRREG
Regnskap Norge	Delta i arbeidsgrupper	Hans Christian Ellefsen, Regnskap Norge
Pilotkunde 1	Delta i workshop 2	Tone Rangnes, Høvding Eiendom AS
Pilotkunde 2	Delta i workshop 6	Tarjei Rødseth, Aco anlegg AS
Gjensidige ASA	Delta i workshop 4	Bente Sverdrup bente.sverdruo@gjensidige.no
Folkeinvest AS	Delta i workshop 4	Andreas Brunvoll, Folkeinvest
Regnskapskontor, SUM AS, AIDER AS	Delta i workshop 4	Martin Gjessing, sum.no Julie M Lunde, aider.no
Skalar AS	Delta i arbeidsgrupper	Caroline Grefle, skalar.no Håvard Bergersen, skalar.no
Universitetet i Oslo	Forsker intervjuet Finanstilsynet og R8Me før og etter workshops	Kristin Undheim, UiO

2.2 Gjennomføring

Planleggingsmøtene var på teams mens workshops ble holdt i Finanstilsynets lokaler. Workshop 1 til 4 ble holdt med utgangspunkt i et Minimum Variable Product eller MVP. Tilbakemeldingene som ble gitt i disse workshopene ble integrert i versjon 1.0. Benchmarks ble justert fra workshop 5 til 6, etter gjennomgang av detaljnivå på måltall og bransjer.

Den markedsklare versjon 1.0 ble testet i workshop 6 basert på data pr. 31.12.2022. Prosjektet fikk ikke sammenlignet resultater for 2021 og 2022, men arbeidet i workshop viste at verktøyet er fleksibelt kan forbedres når bruk avdekker behov og mangler.

Status på TILDA⁶-prosjektets bidrag til transparens og eventuelle begrensninger i lovverk ble belyst i workshop 6. Eventuelle begrensninger i lovverk var fortsatt noe uklart, siden all informasjon som ikke inngår i etterretningsarbeid, er informasjon som tilhører virksomheten selv.

Arbeidet i sandkassen har pågått fra søknadstidspunktet til avslutning. Frem til opptak ble det gitt sparring som forbedret metoden. En prosjektperiode på 12 måneder ga rom for modning og utvikling av fagløsninger og problemstillinger, og gitt muligheter til justeringer underveis i utviklingen av plattformen.

2.3 Minimum Variable Product, MVP

R8Me lanserte en MVP tidlig på høsten 2022. Plattformen var en hybridløsning, med både manuelle og automatisk innsamlede data. Det ble testet 72 indikatorer som var forankret i SDG, ESG, Global Reporting Initiative (GRI) og Nordic Sustainability Reporting Standard (NSRS). I hybridløsningen laster virksomheter opp etterspurt dokumentasjon ved hjelp av en veileder.

I MVP gjennomførte R8Me en automatisk kontroll av Standard Audit Fil Tax (SAF-T), en fil fra regnskapssystem. Dette sikret kvaliteten på økonomiske datapunkter. Plattformen hentet så ut datapunkter automatisk fra SAF-T og innberettede lønnsdata. Resterende dokumentasjon ble kontrollert manuelt før målingen ble gjennomført. Det ble målt 26 indikatorer automatisk, 26 indikatorer delautomatisk ved å bruke data fra andre datapunkt i løsningen. Resterende 20 indikatorer ble målt manuelt.

Arbeidet bekreftet hypotesen om at automatisering kan oppnås gjennom tilgang til tilsynsrapporter. Denne dokumentasjonen er offentlig tilgjengelig gjennom nett-tjenesten *elnnsyn*. *elnnsyn* er ikke ment som et oppslagsverk og det er ikke mulig å bygge et API mot *elnnsyn*. Sandkasseprosjektet avdekket et behov for en nasjonal datadelingsjeneste.

2.4 Versjon 1.0

Etter oppfølgingen i sandkassen ble verktøyet utviklet fra MVP til versjon 1.0. Den markedsklare plattformen ble testet i sandkassen i mars 2023. I denne versjonen kan regnskapskontor foreta bærekraftmålinger av sine kunder. Plattformen var en halvautomatisk hybridløsning med 85 indikatorer forankret i SDG, ESG, forslag til European Sustainability Reporting standard (ESRS), GRI og NSRS. I hybridløsningen laster virksomheter opp etterspurt dokumentasjon ved hjelp av en veileder.

Plattformen henter ut og kontrollerer automatisk datapunkter fra SAF-T og innberettede lønnsdata. Øvrig dokumentasjon kontrolleres manuelt før målingen foretas. 26 indikatorer ble målt automatisk, mens 29 indikatorer ble målt delautomatisk ved å bruke data fra andre datapunkt i løsningen. 20 indikatorer ble målt manuelt. Det kom frem av arbeidet i sandkassen at det sannsynligvis ikke var behov for flere indikatorer ettersom forslaget til ESRS er integrert.

⁶ <https://www.brreg.no/offentlig-sektor/tilda/>

3. Resultat

I prosjektet er det utviklet et markedsklart verktøy for bærekraftsmåling av foretak. Ettersom resultatene er dokumenterte og etterprøvbare, har løsningen generell og internasjonal relevans. Prosjektet har skapt muligheter for utvikling av nye forretningsmuligheter. Med utgangspunkt i metode og arbeidet i sandkassen kan det utvikles løsninger for bærekraftsmåling av eiendeler, for eksempel næringsbygg eller skip.

I sandkasseprosjektet er det også avdekket at det mangler rettslig grunnlag, for automatisert deling av data i Brønnøysundregistrene. Slik lovhjemmel vill bidra til at bærekraftsmåling kan utføres ressurseffektivt basert på dokumenterbare forhold. I brev til Nærings- og Fiskeridepartementet anmodet R8me, sammen med Norsk Regnskap, Nordic Sustainability Reporting Standard og 12 foretak om å gi Brønnøysundregistrene rettslig grunnlag til å etablere en datadelingstjeneste for gjenbruk av data opprinnelig innsamlet gjennom rapporteringer og offentlig tilsynsarbeid.

Forretningsmodellen til R8me endret seg fra opptak til avslutning av sandkassen. Opprinnelig var det ment at R8Me selv skulle utføre bærekraftsmålingene av virksomheter. Det viste seg å være mer effektivt å bygge en plattform som kan brukes av regnskapsførere, R8Me og andre objektive tredjeparter. Dette er mulig fordi kvalitetsnivået i målinger og rapporteringer i stor grad ble vurdert til å være ivaretatt av kontrollfunksjonene i plattformen.

Det konkluderes med at arbeidet i Finanstilsynets regulatoriske sandkasse har vært vellykket.

3.1 Resultat datatilgang

R8Me har utviklet et verktøy for måling av bærekraft som utfører automatisk kontroll av SAF-T-data og kontroll av datapunkter ved utslag i avvikslister før resultatene presenteres. Plattformen utfører ikke virksomhetsgjennomgang av juridiske forhold eller prognoser.

Det er et begrenset antall foretak som har lovhjemlet plikt til bærekraftsrapportering. Rapporteringen er i stor grad kvalitativt beskrivende og basert på egevaluering. Rapporteringen er i liten grad basert på objektive etterprøvbare data.

Prosjektet har etablert automatisk tilgang til data lagret i ulike registre. Det er avdekket at relevante data i statlige, fylkeskommunale og kommunale registre ikke er tilgjengelig for automatisk nedlasting.

3.2 Resultater mål- og suksesskriterier

Metodens og indikatorenes relevans til rammeverk har økt fra søknad til prosjektets avslutning. Sammenstilling og tolkning av rammeverkene har resultert i tydelige fellesnevner som er konkretisert per dimensjon i kategorier og indikatorer. Dette gjør det mulig å måle bl.a. utslipp, ressurseffektivitet og etterlevelse av minimumskrav til sosiale forhold i foretak.

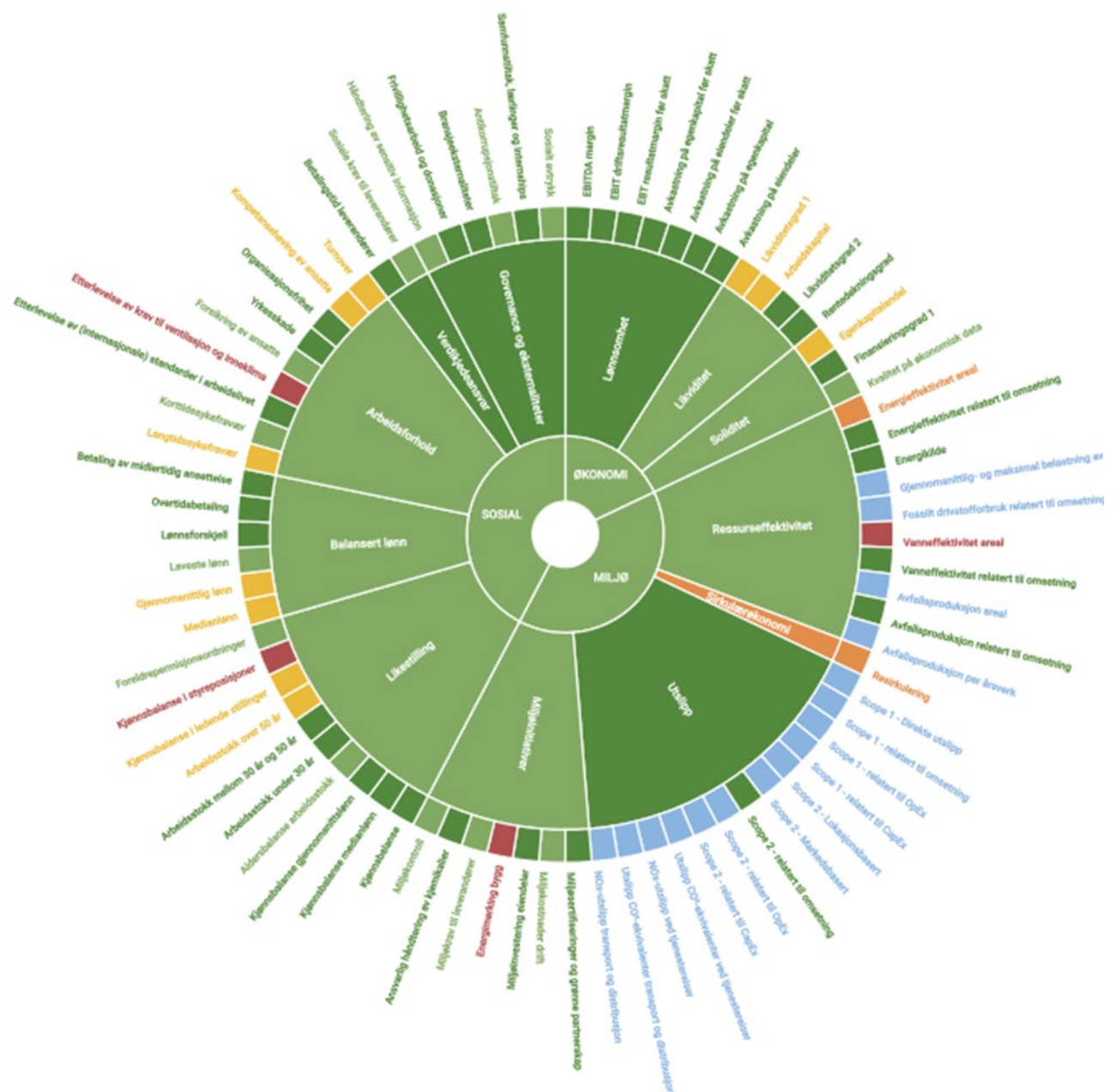
Metoden i prosjektet bidrar til automatisering av bærekraftsmålinger. Det er mulig å bygge APIer for enkel og automatisert tilgang til relevante data, inkludert data registrert hos offentlige myndigheter og tilsyn. For en del av disse dataene kreves det at foretaket som måles gir tilgang. En slik løsning forutsetter at Brønnøysundregistrene gis rettslig grunnlag til at forespurt dokumentasjon kan deles. Dette vil bidra til mer automatisert bærekraftsmåling.

Indikatorsettet er vurdert til å være robust og generalisert, ettersom det med stor sannsynlighet dekker små- og mellomstore virksomheters fremtidige behov og tar hensyn til bransjespesifikke forhold.

Videre har plattformen tatt høyde for at ikke alle taksonomikrav er definert. Dette er løst ved fleksibiliteten som gjør at indikatorer kan legges til. Plattformen kan også utføre nødvendige tilpasninger når rettslig grunnlag til datadeling gis, taksonomien klargjøres for alle bransjer og tilpasses små og mellomstore virksomheter.

Undersøkelsesplikten til verdipapirforetak kan utføres i plattformen på informasjon for perioder tilbake i tid, årlig eller halvårlig. Dette krever at redegjørelsen for gjennomføring av undersøkelsesplikten til verdipapirforetaket, samsvarer med plattformens metodikk.

Når foretak måler bærekraft på plattformen, kan interessentene få innsikt i økonomiske, sosiale og miljømessige forhold gjennom rapporten. Resultatene oppsummeres i en sol (se figuren) sammen med en redegjørelse for resultatet av indikatormålingen.

3.3 Suksessfaktorer

Arbeidet i sandkassen har vært avgjørende for prosjektets resultat. Prosjektets suksessfaktorer er:

- Sandkassen har bidratt til trygge rammer med stor takhøyde
- R8Me har prosjektansvaret
- Eksterne aktører og observatører har gitt verdifulle bidrag i workshop
- Sandkassen har
 - Solide sparringspartnere
 - Engasjerte deltakere
- 12-måneders periode for gjennomføring
- Oppfølging av R8Me fra søknad til avslutning

4. Behov for nasjonal datadelingstjeneste

Søknad om tilgang til tilsynsrapporter ble sendt til Styringsrådet for TILDA 9. desember 2022 sammen med en avklaring av rettslig grunnlag. Søknaden ble indirekte avslått. Anmodning om å gi Brønnøysundregistrene lov hjemmel til en datadelingstjeneste ble sendt til Nærings- og fiskeridepartementet 23. desember 2022. Brevet var signert av 16 næringslivsaktører, og redegjorde for samfunnsbesparelser i form av effektivitetsgevinster ved datadeling.

Samfunnsbesparelsen ved automatisk tolkning av SAF-T, innberettede lønnsopplysninger og data i TILDA var estimert til å være 500 MNOK pr år. Scenarioet tar kun hensyn til effektivitetsgevinster ved utførelse av målinger. Den tiden virksomheter bruker til å samle informasjon som allerede eksisterer i forskjellige datalager, er tid de kan bruke til å utføre sin kjernevirksomhet. Disse effektiviseringsgevinstene er utelatt fra scenario som fulgte brevet til næringsministeren.

Tilsvar på brev fra næringsminister Jan Christian Vestre, ble mottatt 21.03.2023:

«Departementet har hatt dialog med Brønnøysundregistrene om innspillet vi har fått av dere. Vi er kjent med at Brønnøysundregistrene vil invitere relevante aktører til dialogmøter for å få mer innsikt i behovene til næringslivet, og diskutere mulige løsninger for bærekraftsrapportering. Innsikten vil danne et bedre grunnlag for departementets videre arbeid med å vurdere behovet og muligheter for hjemler for deling av data både mellom offentlige aktører og til næringslivet.»

Dialogmøte ble avholdt 30. mars 2023, næringslivet var representert med 30 deltakere fra ulike bransjer. Resultatene av arbeidet i sandkassen ble presentert sammen med en estimering av effektiviseringsgevinster. Estimeringen inkluderte den tiden virksomheten selv bruker på å levere inn bærekraftinformasjon til forskjellige aktører. Den samlede effektiviseringsgevinsten var da estimert til 768 MNOK pr år.

I dette dialogmøtet støttet flere aktører behovet for effektiv datadeling og tilgang til etterprøvbare data. Flere aktører understreket samtidig samfunnets behov for økt kvalitet på rapporteringer og reduksjon av grønnvasking.

5. Forskingsresultat

Finanstilsynets sandkasse ble fulgt av Kristin Undheim, Ph.d. stipendiat på Universitetet i Oslo (UiO). Hun har fulgt alle sandkasseprosjektene i Norge de siste 2 årene og publiserer artikler bl.a. sammen med Truls Erikson (UiO) og Bram Timmermans (NHH). Undheim har funnet utvikling i bruk av sandkasseformatet. Følgende funn ble gjort i Finanstilsynets sandkasse fra mars 2022 til mars 2023:

«Det ligger i problemstillingens natur at automatiserte bærekraftsmålinger krever flere og tettere samarbeid mellom nye typer aktører, utfordringen er å definere og konkretisere hvordan dette kan skje. Dette har jo derfor også vært selve kjernen i prosjektet. Det har utvidet og beriket formatet

for sandkasseprosjekter gjennom å åpne sandkassen opp og engasjere store sentrale fagmiljøer i diskusjonen, løsningen som utforskes har kontinuerlig blitt utviklet i tråd med ny kunnskap, samt at prosjektet har stimulert til diskusjon både innenfor og utenfor sandkasseveggene»

Kristin Undheim